

JAARVERSLAGEN 2023

van de werkgroepen van IVN afdeling
Hellendoorn - Nijverdal

INHOUDSOPGAVE JAARVERSLAGEN 2023	Pag
Jaarverslag Spinsels	3
Jaarverslag website	4
Jaarverslag Fotowerkgroep	5
jaarverslag Plantenwerkgroep	6/ 7
Jaarverslag Kerkuilen	8/11
Jaarverslag Torenvalken	12/14
Jaarverslag Steenuilen	16/19
Jaarverslag Gierzwaluwen	20/21
Jaarveerslag bosuilen	22/23
Jaarverslag Roofvogelonderzoek	24/25
Overzicht werkgroepen	27

BESTUUR 2023

Kandidaat-voorzitter: Jan Kempers

Jan van Galenlaan 6, 7441 JD Nijverdal

Email: jan@kempersduurzaam.nl

Secretaris: Steffie Vlughter

Kathuizenweg 7 A, 7447PC Hellendoorn

email: secr.ivnhellendoorn.nijverdal@gmail.com.

06-15476543

Penningmeester: Jan Koster

Ereprijs 7, 7443 JH Nijverdal

06-30040339

Email: jk60@pm.me

Leden:

Jos Wennemers , PC Hooftstraat 19

7442 XA Nijverdal. tel: 0548-614390 of 06-39888343

email: j.wennemers@home.nl

Maarten Morsink:

morsink@hotmail.com

JAARVERSLAG 2023 SPINSELS

Spinsels verscheen in 2023 viermaal; aan het begin van de maanden maart, juni, september en december.

Deze vier Spinsels waren ook in 2023 goed gevuld. Verschillende leden leverden mooie artikelen aan. De fotowerkgroep bezorgde ons ook dit jaar weer veel verrassende foto's, waar we dankbaar gebruik van konden maken. Ook verschillende schrijvers leverden bij hun teksten mooie foto's. Daarmee konden we steeds een gevarieerd en kleurig magazine samenstellen.

Meerdere fijne en positieve reacties kwamen hierover bij de redactie binnen. Maar het maken van de Spinsels is echt alleen mogelijk dankzij de inzet van alle schrijvende en fotograferende IVN leden.

De bezorgersgroep onder aanvoering van Eric van Leeuwen zorgde er voor dat de Spinsels bij de leden in de bus kwamen.

Naar een aantal leden werden de Spinsels digitaal verzonden.

Dini en Willem Zuethoff

JAARVERSLAG 2023 FOTOWERK GROEP

Algemeen

Het IVN is een educatieve vereniging en de fotowerkgroep is een onderdeel daarvan. Fotografie is één van de mogelijkheden de schoonheid van de natuur onder de aandacht te brengen van een breed publiek. Het inrichten van een foto-expositie is daarvoor een prima middel.

Werkgroep

De fotowerkgroep is één van de vele werkgroepen binnen de plaatselijke afdeling en bestaat inmiddels alweer 13 jaar. Het aantal leden is op dit moment 23. Voor meer informatie over de werkgroep kunt u contact opnemen met één van de leden, die u kent, of met de secretaris Jaap de Beer, telefoon: 0548-612643 of per e-mail: jenhdebeer@gmail.com.

Activiteiten

We hebben vijf clubavonden gehouden, waarin het bespreken van elkaars foto's altijd weer een belangrijk en vooral leerzaam onderdeel is.

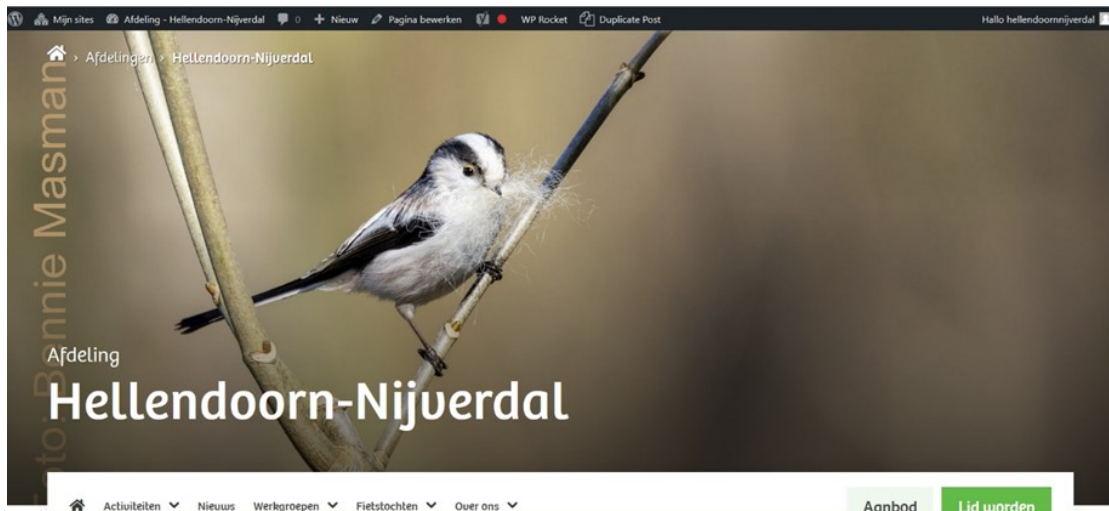
We hebben in 2023 drie exposities gehad: in Sportzorgcentrum Het Ravijn (thema Winter), in het Buitencentrum (thema insecten) en in het Huis voor Cultuur en Bestuur (thema herfst).

Daarnaast zijn we een aantal keren met elkaar op pad geweest om te fotograferen: nachtfotografie in Ommen, Kievitsbloemen Langenholte, bomen in het Ravijn, het Reggedal en paddenstoelen in het Doktersbos. Maar ook individueel werd er druk gefotografeerd en via de WhatsApp-groep gedeeld.

Diversen

Leden van de fotowerkgroep zorgen voor de seizoengebonden foto's op de homepage van onze website, op Facebook en in

Het jaar begon heftig: het landelijk bestuur had besloten om de hele website anders op te bouwen. Dit omdat websites niet alleen op laptops, maar ook op i-pads en smartphones er goed uit moet zien. Niet alleen zij zelf met hun site [ivn.nl](http://www.ivn.nl), maar ook alle afdelingen die daaronder hun aansturing vinden, moesten 'aan de bak'. Hiervan heeft u als gebruiker waarschijnlijk niet zoveel gemerkt, omdat de meeste veranderingen in de aansturing 'aan de achterkant' zitten.

Wel zijn de eisen die aan de kwaliteit van de website gesteld worden flink opgeschroefd. Dat geldt dan met name voor de foto's. En dat bleek soms heel lastig, want waar haal je kwalitatief goede foto's vandaan? (Die mogen NOOIT van internet komen, in verband met fotorechten) Daarbij is het goed te weten dat bij ELK bericht op onze website een grote foto moet komen. 3840 x 2460 pixels wordt daarbij als eis gesteld. Gelukkig hebben we goede fotografen in ons midden, zodat voor elk probleem een oplossing gevonden kon worden.

Heel fijn dat na de definitieve omzetting in januari onze afdelingssite – op een paar kleine oneffenheden na – perfect werkte. Dank aan allen voor de steun daarbij.

Webmaster Ton Kappert

JAARVERSLAG PLANTENWERKGROEP 2023

De plantenwerkgroep stelt jaarlijks in november het programma samen voor het daarop volgende jaar. Dat was in 2022 ook het geval en dat resulteerde in een aantal activiteiten die doorgaans goed werden bezocht. Bij elke activiteit staan namen van leden die voor de coördinatie zorgen.

Op 18 maart was de landelijke opschoondag en enkele leden van de plantenwerkgroep gingen gewapend met prikstokken en vuilniszakken aan de slag nabij Doktersbos, er was 'voldoende' te vinden.

Voor het bekijken en genieten van stinzenplanten ging een groep naar landgoed Dickningen in De Wijk (bij Meppel). Naast vele gebruikelijke soorten viel hier heel veel holwortel te bewonderen.

Een mooi rustpunt in Espelo

Tijdens een gezamenlijke fietstocht wordt de route meestal zo samengesteld dat we onderweg stoppen bij mooie bermen en kleine natuurgebiedjes. Dat was op 3 juni ook het geval toen we een mooie route fietsten van Nijverdal via Holten, Espelo, Nieuw Heeten en Haarle.

Holwortel

Op 15 juni naar 'Jagertjeshof' in Aadorp, een prachtige particuliere tuin met een geweldige soortenrijkdom. Giny de Jong heeft hier een kwekerij van 5500 vierkante meter op een voormalige P. Ze kweekt bijzondere soorten waarvan Dierama een grote favoriet voor haar is.

Groot was de schrik toen we op 22 juli het bericht ontvingen dat Hans, partner van onze coördinatrice Marianne Verhoeven, plotseling was overleden. Nagenoeg alle leden van de werkgroep waren aanwezig bij het indrukwekkende afscheid in het Uitvaartcentrum Nijverdal.

Dierama ingneum

In 2022 hadden we een rondleiding in het Boetelerveld gepland staan, maar die kon door hitte en droogte niet doorgaan. Dat hebben we prima 'ingehaald' op 11 augustus toen ecooloog Michiel Poolman vol trots de ontwikkelingen in het bijzondere gebied kon laten zien. Op plaatsen waar dennen waren gerooid begint zich al een prachtige en unieke flora te ontwikkelen. Michiel vond het prachtig zo'n gemo-

Klokjesgentiaan tussen Dopheide

tiveerde groep rond te leiden. Hij kent ook hele andere reacties als het over het Boetelveld gaat!

Op 14 oktober zijn we weer op de fiets gestapt om via mooie, bekende, en soms onbekende wegen te genieten van de Grimberg en Regge. Niet ver van huis, maar steeds is de conclusie dat we in een prachtige omgeving wonen!

Enkele leden van de werkgroep waren aanwezig bij de heropening van het Pine-tum op de Eelerberg. Willy de Waal en Henk Altena gaven leuke informatie die ze ook willen delen met de plantenwerkgroep. Door omstandigheden is dat in 2023 nog niet gelukt.

Begin december maakten we weer een wandeling vanaf camping Noetselerberg richting Holterweg en de aangrenzende heidevelden. Mooi om te zien hoe de natuur zich ontwikkelt in een gebied waar veel bossen zijn verdwenen.

Het is al enkele jaren een traditie dat onze werkgroep eind december meedoet aan de Eindejaars Plantenjacht. In 2023 heeft een aantal leden met succes gejaagd langs de Veenweg waar het Madeliefje het meest werd aangetroffen. Dat was volgens Floron ook landelijk de meest geteld soort.

De plantenwerkgroep telt ongeveer twintig leden, over de opkomst bij de activiteiten zijn we tevreden. Het is een gezellige groep waar nieuwe leden altijd welkom zijn!

Hennie Bouwhuis

DE KERKUILEN IN DE GEMEENTE HELLENDOORN – 2023

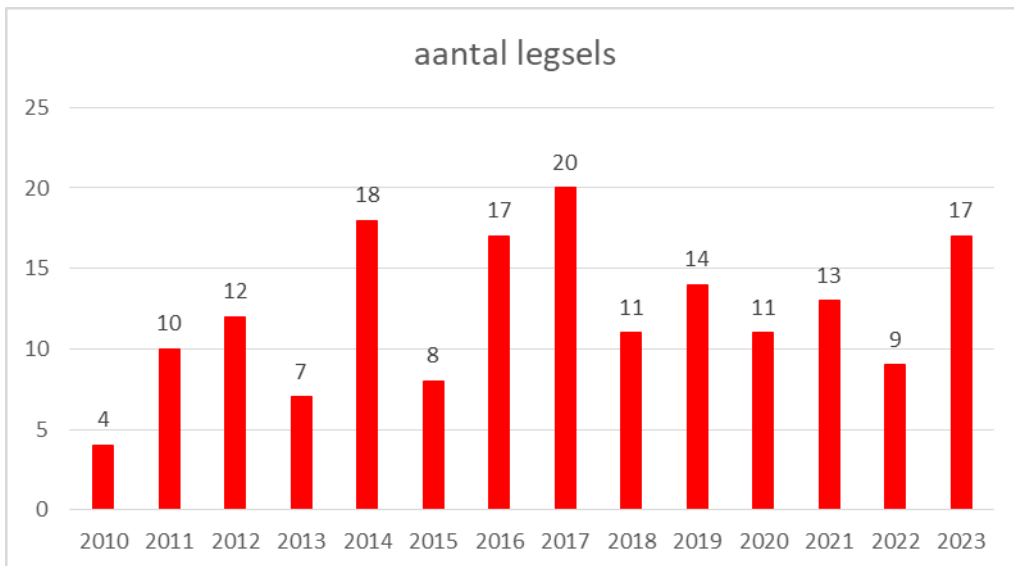
Dankzij de medewerking van de kashouders bij wie we kerkuilenkasten kunnen plaatsen en controleren, waarvoor onze dank, hebben we ook in 2023 weer gewerkt aan de instandhouding van de kerkuil in de gemeente Helleendoorn. Ook de hulp van de vrijwilligers (zie onder aan het verslag) en onze ringers Albert Stevens en Stefan Boeve is daarbij van belang. Deze samenwerking heeft geleid tot onderstaand resultaat.

In 2023 zijn 70 jongen geringd en drie niet geringd.

Dit is aanzienlijk meer dan vorig jaar.

Regio:	Noordwest	Noordoost	Zuid	Totaal
Gecontroleerde kasten	30	11	17	58
Succesvolle legfels	6	6	5	17
Aantal geringde jongen	27	27	16	70
Aantal niet geringde jongen	0	0	3	3
Niet succesvolle legfels	0	1	0	1
Gemiddeld per legfel	4,50	4,50	3,80	4,29

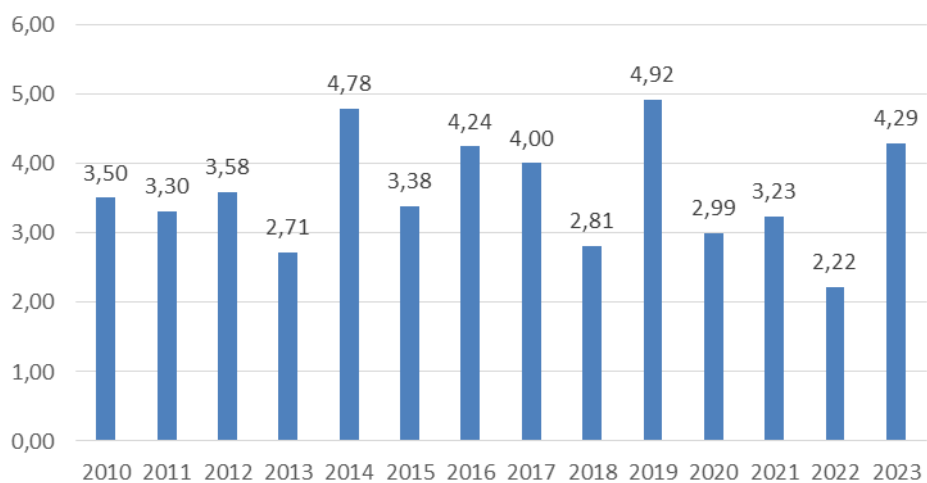
De verschillen tussen de gebieden blijft opvallend. Er is dit jaar één tweede legfels aangetroffen. Ook was een kast weer bezet door een torenvalk.

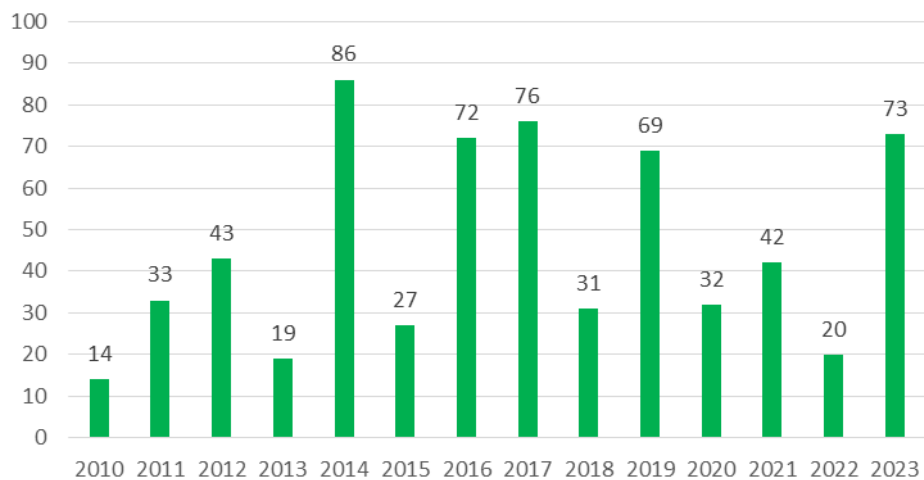
Duidelijk te zien in de grafiek is de wisseling per jaar. Dit is bij de kerkuilen erg afhankelijk van het aantal muizen dat beschikbaar is. Minder muizen, minder eieren, dus minder jongen. Ook het gemiddelde per legfel is aanzienlijk hoger dan voorgaande jaren. Er is zelfs een nest met 7 jongen aangetroffen. Hopelijk zet zich deze trend voort.

gemiddeld aantal jongen per nest

aantal jongen

Jaar	aantal legsels	aantal jongen	gemiddeld aantal jongen per nest
2.010	4,00	14,00	3,50
2.011	10,00	33,00	3,30
2.012	12,00	43,00	3,58
2.013	7,00	19,00	2,71
2.014	18,00	86,00	4,78
2.015	8,00	27,00	3,38
2.016	17,00	72,00	4,24
2.017	20,00	76,00	4,00
2.018	11,00	31,00	2,81
2.019	14,00	69,00	4,92
2.020	11,00	32,00	2,99
2.021	13,00	42,00	3,23
2.022	9,00	20,00	2,22
2.023	17,00	73,00	4,29

De werkgroep heeft zich net als voorgaande jaren ook beziggehouden met het maken van nieuwe nestkasten ter vervanging van bestaande, in slechte conditie verkerende kasten. Nestkasten werden schoongemaakt en waar nodig gerepareerd. Ook overleg met en informatie geven aan kasteigenaren is een belangrijk deel van ons werk: alles hangt af van een goede verstandhouding en samenwerking.

Namens de kerkuil werkgroep
 Marijke Hegeman, Johan Kroese, Willem Kulsdon,
 Uwe Widow, Frits Bosman, Douwe Slot, Hans Vlietstra,
 Jan Brinkman, Henny Timmer en Jos Wennemers.

JAARVERSLAG TORENVALKEN IN DE GEMEENTE HELLENDOORN 2023

Controles en waarnemingen

Maart 2023 staat in de top 10 van de natste maartmaanden sinds het begin van de meteorologische telling. Ook april was koud, grijs en nat. Wat zal het nieuwe broedseizoen ons brengen? Met de controle van de nestkasten zijn we begonnen in de eerste week van mei.

In de eerste drie weken van mei hebben we alle nestkasten in de gemeente Helleendoorn gecontroleerd. De kasten hangen verspreid in een gebied dat reikt van Daarlerveen tot dichtbij Heeten en Nieuw Heeten. Omdat een torenvalk voorkeur heeft voor een leefomgeving met kort gras en een open landschap zul je de nestkasten vooral aantreffen in een omgeving van erven met weilanden waar paarden gehouden worden. Bij deze eerste controleronde was het opvallend dat er 28 kasten bezet waren. Ondanks de genoemde weersomstandigheden van maart en april is het broedseizoen dan ook voortvarend begonnen. Bij de controle op 1 mei was er een kast met zelfs zeven eieren en een kast welke gepredeerd was. De erfbewoner heeft de hele winter en de eerste lentemaanden de torenvalken waargenomen bij de kast.

Bij controle blijkt, nu al voor het vierde jaar, dat er vier kasten nog steeds niet bezet zijn ondanks een geschikte leefomgeving. Net als vorig jaar lagen er in het portaal van een kerkuilenkast zes eieren.

Bij de volgende controlerondes lagen in de meeste kasten die bezet waren vijf of zes eieren.

Bij een kast die vorig jaar jongen heeft voortgebracht was er nu geen bezetting. Een bij de kast verblijvende torenvalk heeft de hele winter ruzie gehad met een overmacht aan kraaien. Bij een kast 700 meter verderop, in een rustiger omgeving, zijn er vijf eieren gelegd door vermoedelijk dezelfde valk.

Een torenvalkenkast welke meerdere jaren jongen heeft voortgebracht was nu

leeg. Op hetzelfde erf bevond zich een kraaiennest en in een bosje iets verderop een buizerdnest. Hier ook weer volgens de erfbewoners veel ruzie van de kraaien met de torenvalken en de buizerds.

Bij de tweede controle ronde in de laatste week van mei waren drie nestkasten met zes eieren op dat moment leeg. Dezelfde verhalen van erfbewoners dat er veel ruzie is geweest met groepen kraaien. Het goede nieuws is dat in twee van de drie genoemde kasten in de tweede week van juni alweer eieren zijn gelegd. Hieruit valt te concluderen dat bij een vroege predatie er een tweede broedsel volgt.

In deze laatste week van mei zijn de eerste zes jonge torenvalken gewogen, geringd en de vleugel lengte gemeten. Met de vleugellengte kan met behulp van een tabel de leeftijd bepaald worden van de jonge torenvalk. Soms komt het voor dat er tussen de jonge vogels uit hetzelfde nest een gewichtsverschil zit. Oorzaak kan zijn een muis meer of minder als voedsel wat een verschil kan maken van ongeveer 20 gram.

In de eerste week van juni zijn er twee jongen geringd uit de kerkuilenkast. Bij de eerste controle waren er zes eieren. Van vier eieren was niets meer te achterhalen. Op 26 juni zouden we zes jongen gaan ringen bij een nestkast maar bij aankomst bleek dat de kast leeg was. Waarschijnlijke oorzaak van de predatie: marter, roofvogel, kraaien of?

In dit broedseizoen is er onder begeleiding van Albert Stevens een nieuwe ringer uit de gemeente Hellendoorn in opleiding. Het is Stefan Boeve, een enthousiast natuurliefhebber, die woont in het buitengebied van onze gemeente. Hij zal een goede aanvulling worden voor Albert Stevens die de enige gecertificeerde ringer is in de gemeente Hellendoorn.

Resultaten

In totaal zijn er dit jaar 43 nestkasten gecontroleerd, waarvan er 28 bezet en 15 niet bezet waren.

Van de niet bezette kasten was in één kast een kraaiennest en in twee kasten zat een kuiltje in het nestmateriaal. Blijven over nog 12 lege kasten waarin geen bewoning is geweest.

Van de 28 bezette kasten waren er 19 legsels succesvol en negen kasten zijn gepredeerd, wat procentueel (32%) een hoog aantal is. In twee van de gepredeerde kasten is een tweede legsel succesvol verlopen.

Ondanks de predatie en de genoemde weersomstandigheden van maart en april was het een goed broedseizoen met veel eieren. Dit zou kunnen duiden op een toename van de torenvalken populatie door succesvolle broedsels in de geplaatste nestkasten en voldoende voedselaanbod in de afgelopen jaren.

In de tabel en de grafiek staan de begrippen start legsel en succesvol legsel. Met het start legsel wordt bedoeld het totaal aantal bezette nestkasten. Een succesvol legsel is het aantal bezette nestkasten verminderd met het aantal mislukte nestkasten.

Terugkijkend op het jaar 2022 zijn er bij Albert Stevens vijf terugmeldingen geweest van dode en geringde torenvalken die uitgevlogen zijn in de gemeente Helendoorn.

Henk de Bree en Albert Stevens

Terugmeldingen 2022		
Geboorte jaar	Ringplaats	Vindplaats 2022
2018	Hancate	Vilsteren
2020	Nijverdal	Nijverdal
2022	Daarlerveen	Daarle
2022	Nijverdal	Nijverdal
2022	Nijverdal	Nijverdal

JAARVERSLAG STEENUILEN IN DE GEMEENTE HELLENDORP 2023

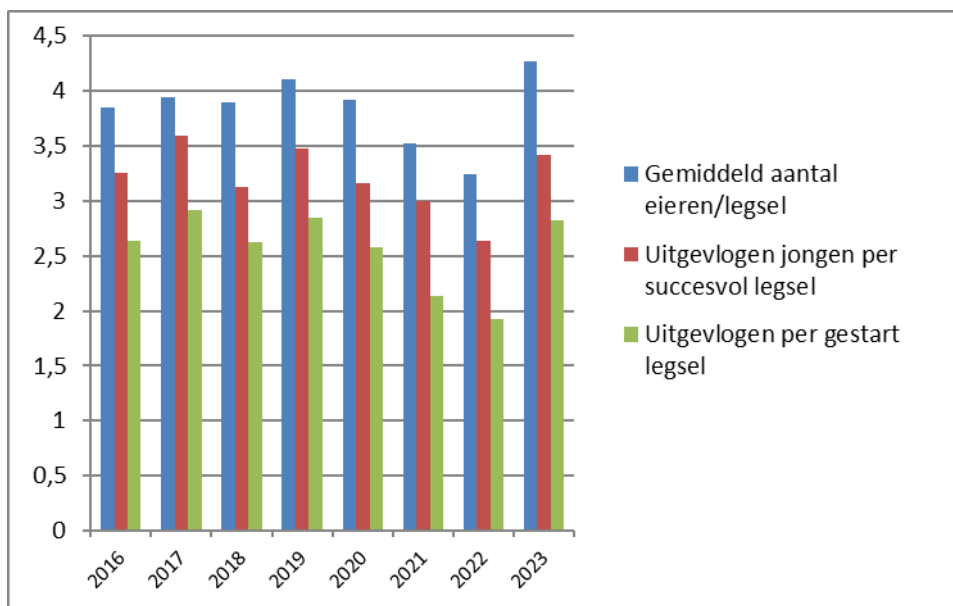
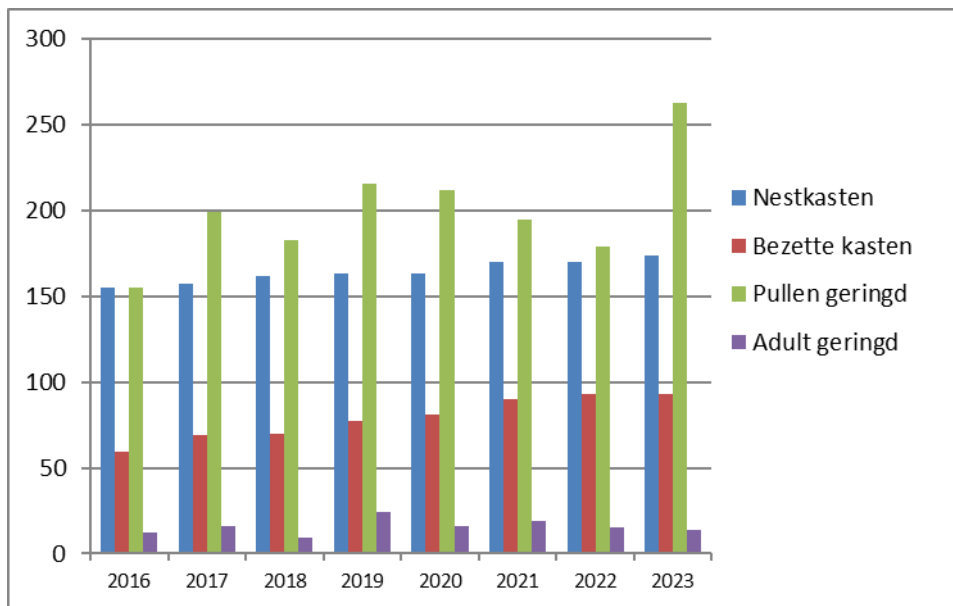
Wat een jaar voor de steenuilen. Het begon al in februari met het voedsel aanbod, veel muizen in alle soorten en maten, blijkbaar wordt het na een jaar van honger leiden nu toch eindelijk eten op de plank. Ook de temperatuur in maart was heerlijk, iets hoger dan normaal en dat voelt goed. Dat het in april weer tegenvalt merken ook de steenuilen, Enkelen zijn al begonnen met hun ei leg, maar de meesten reageerden door toch maar even op de (eileg) rem te trappen. Daar kwamen wij achter tijdens de controle ronde in de eerste week van mei. Veel legsels waren nog niet compleet en zelfs troffen wij kasten aan waar beide ouders nog heerlijk bij elkaar zaten te knuffelen, nog steeds niet wetend of het nu de gunstigste tijd is om eieren te leggen. Half mei liep de temperatuur behoorlijk op met als uitschieter juni, zomers warm.

Het aantal eieren viel ons reuze mee, gemiddeld één ei per kast meer dan in 2022, dat komt ook door het vele voedselaanbod. Blijkbaar hebben de steenuilen vertrouwen in de toekomst voor hun gezin. Toch is de piek met muizen heel snel aan het teruglopen, wat bleek toen op onze tweede ronde er kleine jongen konden zijn. Geen of heel weinig voorraad in de nestkast terwijl de eerste week na het uitkomen het voedsel opgestapeld behoort te liggen. In kasten waar de eieren net uit kwamen vaak helemaal geen voedsel, een slecht begin. Zelfs het aanbod van meikevers was zeer beperkt.

Dat ook mede erfbewoners het niet altijd gemakkelijk hebben in het bemachtigen van voedsel was in meerdere nestkasten terug te zien. (of juist niet) Het steenuiltje wat op de linker foto nog vrolijk de wereld in kijkt trof bij thuiskomst nabij Haarle een leeg nest aan, van de dader geen spoor.

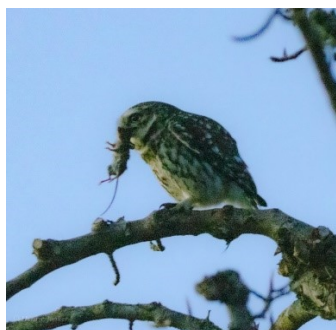
Op de rechter foto ligt alles wat in een nestkast gevonden is bij Daarlerveen voor de foto uitgesteld op straat. Een marter? Die had zeker ook het overige uiltje helemaal opgegeten. Wat dan?

Bijzonderheden

In onze kasten werden, in plaats van steenuilen, ook 21 nesten van spreeuwen en drie eekhoorn gezinnen aangetroffen. Ook lag er één merelnest in het voorportaal. Dat is niet onze bedoeling, maar ja, de natuur regelt zich zelf. De eekhoorn heeft niets te vrezen, maar de andere soorten staan op de voedsellijst van de steenuil. Dat dit in dit seizoen regelmatig gebeurde was te zien tijdens de controle rondes. Van velen vond je nog vleugel resten en ook de poten waren niet zo gewild om te verorberen. Om de resten alsnog op naam proberen te brengen is soms een hele kunst. Dit geldt overigens ook voor de enkele muis die wij nog aantroffen. Je zou er

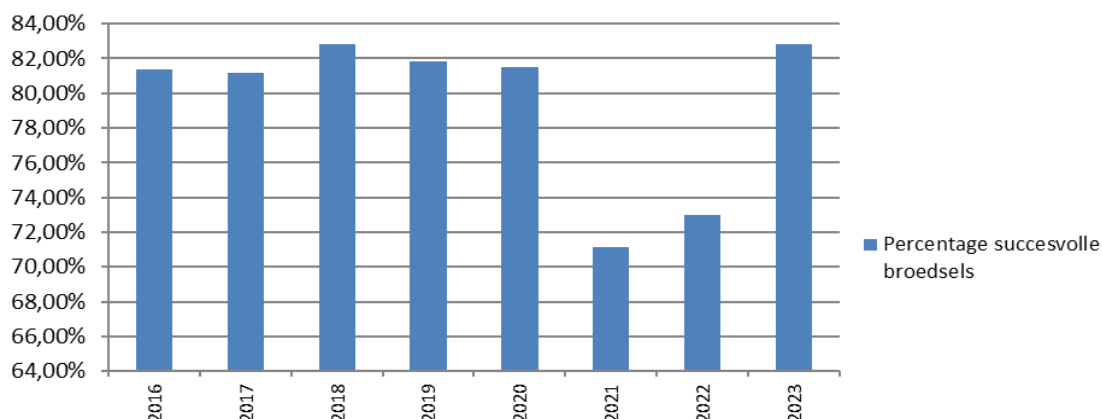

op af kunnen studeren maar dat is aan ons niet besteed. Wat we wel doen is bij het invullen van de nestkaarten voor broedbiologisch onderzoek de aantallen gevonden prooiresten vermelden en ook de soort. (muis is muis, maar vogel zal bij ons koolmees of een andere soort heten)

Voor het eerst troffen wij in een nestkast van een steenuil een zwarte roodstaart aan op eieren, eens een keer wat anders. Deze had zijn nest gebouwd op de restanten van een spreeuwennest. De jongen daarvan waren inmiddels uitgevlogen. Marters blijken steeds kundiger de nestkasten in te klauteren om etenswaar te zoeken. Wij hebben inmiddels meerdere kasten waar een zogenaamde pendel in is verwerkt.

Voor dit najaar gaan wij bij 15 kasten de ingang daarmee veranderen. Dit moet de marter buiten houden. Onze ervaringen zijn daarmee goed te noemen. Wij kregen zelfs filmpjes toegestuurd waarop te zien is dat de steenuiltjes “ gewoon “ naar binnen gaan terwijl het lijkt dat ze er niet in kunnen. Op de foto in het midden zijn heel duidelijk de uitwerpselen van een marter te zien. Lange slierten en netjes in een hoek hoog opgewerkt. Hoeven wij het helemaal niet te hebben over de lucht die in zo'n kast hangt.

Percentage succesvolle broedsels

De samenstelling van onze groep is enigszins veranderd, Gerard Bolink is in de revisie, het gaat nu al veel beter met hem. Johan Aitink probeert hem te doen vergeten, nog even blijven volhouden. Raymond Wiegink wil graag vanaf 2024 in het broedseizoen op vakantie en heeft vroegtijdig ontheffing gevraagd, Raymond bedankt voor je jarenlange inzet.

Educatie schoolklassen, mooi om te doen, leerzaam voor de kinderen.

Klassen van basisscholen De Es , De Bongerd en de Marijkeschool hebben mee gedaan om een les te volgen over uilen in zijn algemeenheid. Daarna ging het dieper in op de steenuil en tot slot werd meestal afgesloten met het uitpluizen van braakballen van de kerkuil. Dat dit ongewoon “werk” is , daar kwamen de kinderen achter. Schone handen houden is er ook niet bij. Wel werden er soms hele leuke schedels en botjes uitgehaald, wat weer voor vele vragen zorgde.

Als klapper mochten ze dan mee om jonge steenuilen te zien ringen en krijgen zij ook de mogelijkheid kort een steenuil in hun handen vast te houden.

Nieuw gezicht

Een nieuw gezicht in de groep is Stefan Boeve die de opleiding tot officieel vogel ringer volgt en onder toezicht dit seizoen al vele vogels heeft geringd. Hij gaat voor bosuil, kerkuil, steenuil en torenvalk in de leer, maar zal ook in Rijssen en in Den Ham meelopen. Gezien het gegeven dat de ringersgroep in Nederland overwegend grijze kopjes telt, is dit voor ons een welkome aanvulling.

Bedankt

Graag wil ik de perceel eigenaren, welke een nestkast op hun terrein hebben hangen, bedanken voor hun gastvrije ontvangst en enthousiasme. Alleen samen kunnen we er voor zorgen dat steenuilen in onze gemeente blijven en de populatie in stand blijft.

Namens de werkgroep,
Albert Stevens

GIERZWALUWEN IN DE GEMEENTE HELLENDOORN 2023

Vanaf 1999 al houdt een klein groepje vogelliefhebbers bij wat er aan Gierzwaluwen vliegt in alle kernen binnen onze gemeente. Vanwege geplande vakanties zijn een paar dorpen ook door mij bezocht.

Bij het verzamelen van de gegevens viel mij enkele keren op dat er bij vermeld werd dat het gekkenwerk was om de grote aantallen goed te kunnen tellen. Letterlijk: tellen, hertellen en nogmaals tellen. Ze vlogen je om de oren. Hoog, laag, linksom of rechtsom of zelfs door elkaar. Dit gebeuren was veelal te zien op locaties waar ook nestkasten in groepen bij elkaar geplaatst zijn. In Hellendoorn kennen wij dit gebeuren al meerdere jaren, maar in de Blokken begint dat nu ook heel mooi opgang te komen.

Duidelijk blijkt hieruit dat de gierzwaluwen de nestkasten moeten ontdekken. Als ze éénmaal gevonden zijn en bewoond is het elk jaar weer een genoegen om mee te maken.

Het ontdekken van bewoonde nestkasten is heel simpel, op je post blijven staan totdat je gezien hebt dat er ook daadwerkelijk gierzwaluwen in de kast gaan. Dit is vaak laat op de avond te zien als de mannetjes heerlijk bij hun vrouw willen gaan zitten in de nestkast om de nacht vaak bij elkaar te vertoeven. Bovenstaande lijkt heel simpel, maar.... alles gaat met zo'n hoge snelheid en op momenten dat je het niet verwacht, dat je eigenlijk nog niet met je ogen kunt knipperen.

Het begon op 30 april met 2 gierzwaluwen boven onze wijk. Daarna is het tot 18 mei erg stil en speelt in onze gedachte: wat staat ons nu dan te gebeuren. Eindelijk komen grote groepen boven ons dorp binnen, verspreid tot 2 juni. Maar de grote vraag blijft waarom ze zo laat in hun broedgebied terugkeren. Was er op de route vanuit Afrika ergens slecht weer? Te koud maar ook te warm of geen voedsel zouden daarin mee kunnen spelen.

In 2017 was in Haarle nog een behoorlijke kolonie aan de Wolterinksweg, hier is nagenoeg niets meer van over. Heeft renovatie van de daken en mogelijk het plaatsen van zonnepanelen daaraan bijgedragen? Persoonlijk kom ik daar niet zo vaak, maar ik vond het er stil.

Tot slot: 2023 was een mijlpaal, 25 jaar geteld en daarin gemiddeld 358 gierzwaluwen waargenomen. De laatste 10 jaar gemiddeld 441 stuks, een mooi resultaat. Hopelijk kunnen we hiermee nog vele jaren doorgaan doorgaan!

Op de volgende pagina staan de aantallen gierzwaluwen die de laatste jaren zijn waargenomen boven onze dorpen.

De tellingen zijn uitgevoerd in de periode van 21 juni tot 25 juni 2023 door Gerrit Dommerholt, Marijke Hegeman en Albert Stevens.

Albert Stevens, augustus 2023

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Nijverdal tussen spoorbaan Rijssenstraat/Smidstraat en de berg	16	14	22	68	34	42	0	31	14	13	34
Nijverdal tussen spoorbaan Rijssenstraat/Smidstraat en de regge	129	134	164	139	132	141	107	149	31	144	176
Nijverdal tussen spoorbaan en Hellendoorn	49	115	88	90	89	58	65	39	53	29	26
Nijverdal wijk Grootlochter	18	45	27	34	41	33	25	41	5	35	80
Nijverdal kruidenwijk en Hulsen	66	24	86	55	69	*	35	53	28	56	71
Hellendoorn	52	61	104	120	128	137	101	117	82	147	141
Daarle	0	0	0	4	4	0	0	0	1	0	2
Daarlerveen	22	20	30	25	30	25	30	40	20	8	19
Haarle	4	8	5	18	24	23	0	3	6	6	5
Totaal	356	421	526	553	551	459	363	473	240	438	554

JAARVERSLAG 2023 VAN DE WERKGROEP BOSUILEN

Het seizoen van de bosuilen begon dit jaar erg vroeg. Al op 14 maart kregen we een foto binnen van een vliegvlugge jonge bosuil in een struik achter de RK-kerk in het centrum van Nijverdal. Bij snoeiwerkzaamheden werd hij ontdekt. De meningen over de mogelijke plaats van het nest waren nogal verdeeld. Misschien het eksternest hoog in de boom naast de kerk? Of toch in de holle boom op de Eversberg? Wel is zeker dat het ei waaruit het jong kwam omstreeks Kerst 2022 (!) gelegd moet zijn. De volgende dag was het jong verdwenen en is verder ook niet meer gesignaleerd.

Bij de eerste controleronde van de werkgroep (Frits Bosman, Willem Kulsdom, Douwe Slot en Uwe Widow) op 23 en 24 maart bleken er vijf kasten bewoond, met 15 eieren en twee jongen. Daar kunnen we nog vier jongen bij tellen in een kast in een particuliere tuin die met een camera door de eigenaar gemonitord worden. Totaal dus 19 eieren en twee jongen. Niet een aantal om heel blij van te worden, maar toch zes bewoonde kasten.

In totaal hebben de ringers Albert Stevens en Stefan Boeve (in opleiding) dit jaar drie jonge uilen uit twee kasten geringd. Een teleurstellend aantal. Wat was er in de andere kasten gebeurd? In een kast waarin bij de eerste ronde vier eieren lagen, vonden we één jong en een recent overleden moederuil. Ze was nog puntgaaf. Predatie? We weten het niet. Het jong is geringd en naar de vogelopvang in Barchem gebracht. Na een voor-

spoedige verzorging kreeg het na een paar maanden de vrijheid. Van de overige kasten waren er twee helaas leeg toen we wilden ringen en in één kast lagen koude eieren. Gelukkig kregen we bericht dat de vier jongen in de kast op particulier terrein eind april uitgevlogen waren; weliswaar zonder ring, omdat de eigenaar daar bezwaar tegen heeft, hetgeen we uiteraard respecteren. Het uiteindelijke resultaat: zeven al of niet geringde jonge bosuilen uit 21 eieren. We hebben wel betere resultaten gehad.

Het jaar werd afgesloten met het repareren en herplaatsen van enkele kasten. We beschikken nog over een aantal kasten (in onderdelen), waarvan er nog twee een plaats gekregen hebben en waarin we nog eens bewoners hopen aan te treffen. Een kast die een paar jaar achtereen gepredeerd is, is marterproof gemaakt. Voor iemand die in het bos woont en een mooie bosuilenkast aangeschaft had, hebben we de kast opgehangen omdat hij er zelf niet toe in staat was.

Tekst : Douwe Slot
Foto's : Willem Kulsdom

VERSLAG ROOFVOGELONDERZOEK 2023

Dit jaar hebben we weer roofvogelinventarisaties verricht in de gebieden van Staatsbosbeheer, gelegen ten noorden van de N35 rijksweg Almelo/Zwolle. Voor Landschap Overijssel hebben we het Wierdense Veld met het gebied bij de Bruine Hoopsweg geïnventariseerd.

Op de Klinkenbelt hebben we dit seizoen naar horsten gezocht.

Het betreft het gehele beboste gebied tussen de N35-Tunnelweg-Luttenbergerweg en Ninaberlaan/Joncheerelaan.

We zijn begonnen op 24 november 2022. In totaal zijn we 17 keer op pad

geweest, op zoek naar nieuwe en bestaande horsten.

Daarnaast zijn er 7 afgelastingen geweest vanwege slecht weer en feestdagen.

Op 4 mei zijn we gestart met controle van de bekende horsten met camera op de telescoopstok.

In totaal zijn we hiervoor 8 keer op pad geweest. De laatste keer was 22 juni. Helaas is ook dit jaar het horst van de raaf leeg gebleven.

Voor het 4e opeenvolgende jaar zijn er geen sperwernesten gevonden.

In de gebieden van Landschap Overijssel, Wierdense Veld en Bruine Hoopsweg, hebben we ook dit jaar eveneens geen succesvolle broedgevallen gevonden.

Samenvatting inventarisatie:

5 horsten weg/vervallen

32 horsten aanwezig waarvan:

6 horsten in een matige conditie

6 horsten nieuw

32 horsten bezetting:

24 horsten leeg

8 horsten bezet waarvan:

1 horst gepredeerd

1 horst met 2 havik jongen

(2022: 2 horsten en 7 jongen)

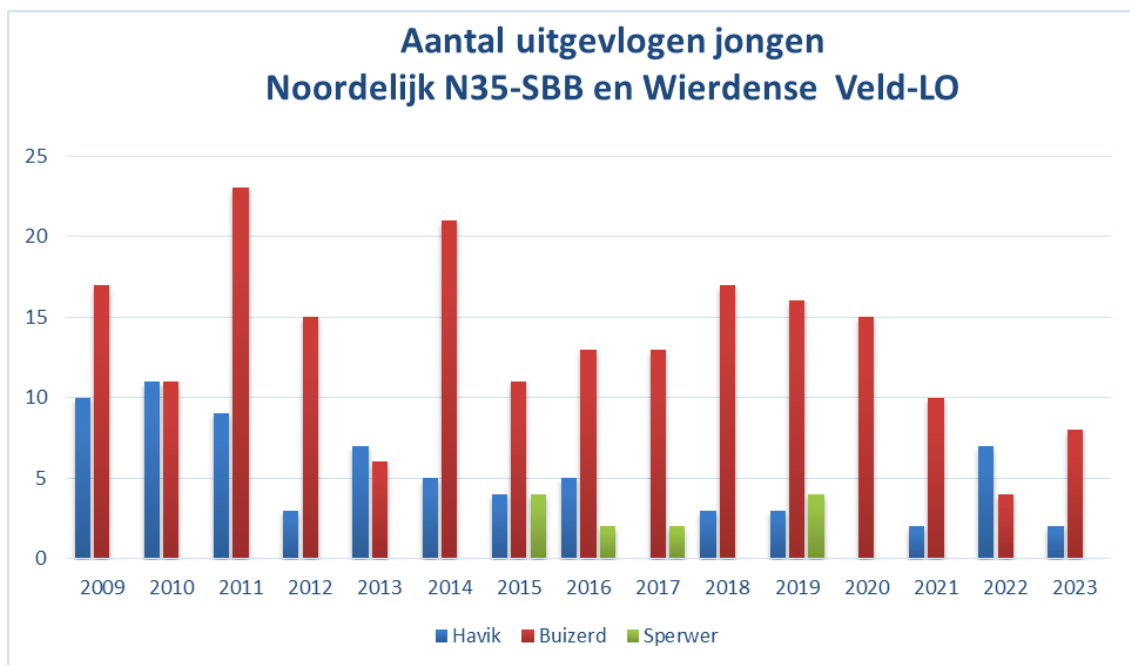
6 horsten met totaal 10 buizerd jongen

(2022: 5 horsten en 4 jongen)

Opvallend is dat de bezette horsten zich bevinden aan de randen van de bebos-
sing. Reden hiervoor kan zijn dat de openlandschappen met voedselaanbod dicht-
bij zijn.

Van de broedgevallen zijn nestkaarten ingevuld en verzonden naar SOVON.
In totaal hebben we ongeveer 360 uur besteed aan de inventarisaties en rappor-
tages. De inventarisaties zijn door de volgende personen uitgevoerd:
Johan Aitink, Cor Kolthof, Albert Stevens, Johan Hallink, Pieter van der Veen, Frits
Teunissen en Henk de Bree (coördinator roofvogelwerkgroep).

De oudste deelnemer, Johan Hallink is ons dit jaar in februari ontvallen nadat hij
19 januari op de Klinkenbelt, in aanwezigheid van ons allen, werd getroffen door
een hartinfarct. Voor hem in de plaats is Johan Aitink gekomen.

Namens de werkgroep roofvogels
Henk de Bree

Werkgroepen	Coördinatoren	Email	Telefoon (0548)
Cursussen	Ton Kappert	tonkappert52@gmail.com	610237
Geologie	vacant		
	Info: Willem Zuethoff	billyzet@planet.nl	654909
Heemtuin	vacant		
Jeugdnatuurclub	Marian Torenbeek	mariantorenbeek@gmail.com	06-15606175
Natuurgidsen	Vacant		
Natuurlijk puur		natuurlijkpuur@outlook.com	
Aan te vragen excursies	Hanneke van Schooten	hannekevanschooten@hotmail.com tel. 615930 of 06-17891557	
Opsporen en Redden (O&R)	Jos Wennemers, email: j.wennemers@home.nl , Centraal Meldpunt Percelen: OenR.IVN.Hellendoorn@gmail.com	tel: 06-39888343	
Paddenstoelen	Gerard ten Have	gerardtenhave@hotmail.com	06-12434549
Planten	Marianne Verhoeven	marianneverhoeven@xs4all.nl 0548-625588 of 06-30876525	
Trolleys	vacant		
	Eric Ruiter (SBB)		750445
Vogels	Trees Westerink : c.westerink@planet.nl externe contacten: Jan Brinkman: jbndal@gmail.com	06-42580244	06-10271699
Vrijwillig Natuurbeheer	Gerard Huis in 't Veld	famhuisintveld@hotmail.com	614445
Fotogroep	Ton Kappert	tonkappert52@gmail.com en mobiel 06 – 28151298	610237
Reptielen en amfibieën	André Marissen	andremarissen@hotmail.com	617736
<u>Overige activiteiten</u>			
CNME	Steffie Vlughter	donderdagmiddag geopend. cnmehellendoorn@gmail.com	06-10420954
Publiciteit	Anny Alferink	annyalferink@gmail.com	610237
Facebook	Marijke Hegeman—Schipppers	hegeman.schippers@home.nl	
Website	www.ivn.nl/afdeling/hellendoorn-nijverdal Webmaster Ton Kappert	tonkappert52@gmail.com	610237
<u>Vertrouwenspersonen</u>			
Anny Alferink	annyalferink@gmail.com		610237
Gerard Huis in 't Veld	famhuisintveld@hotmail.com		614445

